

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПІСНІ В СУЧАСНОМУ ЕСТРАДНОМУ ВОКАЛІ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОГО СТИЛЮ

Цап Ганна Вікторівна,

Заслужена артистка України,
доцент кафедри естрадного співу, факультету музичного мистецтва
Київської муніципальної академії естрадного та циркового мистецтв
ORCID ID: 0009-0006-6584-947X

Ковальчук Мирослава Михайлівна,

старший викладач кафедри естрадного співу, факультету музичного мистецтва
Київської муніципальної академії естрадного та циркового мистецтв
ORCID ID: 0009-0006-0134-4608

Єфименко Наталія Миколаївна,

Заслужений працівник культури,
доцент кафедри естрадного співу, факультету музичного мистецтва
Київської муніципальної академії естрадного та циркового мистецтв
ORCID ID: 0000-0002-5860-7521

Стаття присвячена дослідженню особливостей інтерпретації української пісні у сучасному естрадному вокалі як феномену національної музичної культури та її інтеграції у глобальний мистецький простір. У роботі розглядаються засади формування національного стилю, зумовленого взаємодією автентичної пісенної традиції та новітніх тенденцій світової естради. Акцентується на збереженні інтонаційно-мелодичної природи української народної пісні, що вирізняється ліризмом, ніжністю та м'якою вокальною манерою, у поєднанні з сучасними техніками звуковидобування, динамічною подачею та імпровізаційними елементами. Визначено роль мовного чинника у збереженні ідентичності: використання літературної української мови та діалектів забезпечує автентичність і культурну локалізацію творів. Значну увагу приділено впливу фольклору як джерела мелодики, образності й ритміки, що виявляється у прямих обробках, стилізаціях, запозиченнях символіки та залученні традиційного інструментарію. Підкреслено вагомість ритмічної організації, де композиції часто ґрунтуються на повторенні ритмоформул. Окремо розглянуто використання сучасних вокальних технік, мікрофонної техніки та сценічної подачі, які створюють синтетичний характер сучасного виконання. Підкреслено, що сучасна українська естрада орієнтується на західні стандарти продюсування та звукового дизайну, але демонструє не копіювання, а свідомий синтез, де західні форми поєднуються з українським змістом. Інтерпретація української пісні у сучасному естрадному вокалі є динамічним балансом традиції та новаторства, формує культурну спадкоємність, утверджує національну ідентичність та виступає дієвим інструментом культурної дипломатії. Такий підхід сприяє оновленню пісенної спадщини, збереженню ментального коду нації та активному залученню молодіжної аудиторії до української музичної культури.

Ключові слова: українська естрадна пісня, вокальне мистецтво, інтерпретація, фольклор, національна ідентичність.

Tsap Hanna, Kovalchuk Myroslava, Yefymenko Nataliya. Interpretation of the Ukrainian Song in Contemporary Pop Vocal Performance as a Factor in the Formation of the National Style

The article explores the specific features of interpreting Ukrainian songs in contemporary pop vocal performance as a phenomenon of national musical culture and its integration into the global artistic space. It examines the foundations of national style formation, shaped by the interaction between authentic song traditions and modern trends in the global pop scene. Special emphasis is placed on preserving the intonational and melodic nature of Ukrainian folk music – marked by lyricism, tenderness, and a soft vocal manner – combined with modern sound production techniques, dynamic delivery, and improvisational elements. The role of language in preserving identity is highlighted: the use of literary Ukrainian and regional dialects ensures authenticity and cultural localization of musical works. Significant attention is given to the influence of folklore as a source of melodic structure, imagery, and rhythm, which manifests in direct arrangements, stylizations, symbolic references, and the use of traditional instruments. The importance of rhythmic organization is emphasized, as many compositions are built on the repetition of rhythmic formulas. The article also considers the use of modern vocal techniques, microphone skills, and stage presentation, which together create the synthetic character of contemporary performance. It is noted that while Ukrainian pop music aligns with Western production and sound design standards, it demonstrates not imitation but conscious synthesis, where Western forms are merged with Ukrainian content. The interpretation of Ukrainian songs in modern pop vocal performance represents a dynamic balance of tradition and innovation, fostering cultural continuity, affirming national identity, and serving as an effective tool of cultural diplomacy. This approach contributes to the renewal of song heritage, preservation of the nation's mental code, and active engagement of younger audiences with Ukrainian musical culture.

Key words: Ukrainian pop song, vocal art, interpretation, folklore, national identity.

Вступ. Формування національного стилю в естрадному вокалі є важливим аспектом сучасного українського музичного простору. В умовах культурної глобалізації та воєнних викликів інтерпретація української пісні набуває особливого змістового й символічного навантаження. Сучасне виконання поєднує елементи народної традиції з новітніми вокальними техніками, інструментальними й сценічними засобами, що зумовлює появу оновленої форми національного стилю. Актуальність дослідження полягає у необхідності комплексного осмислення того, як українська пісенна спадщина переосмислюється й трансформується в сучасному естрадному виконанні, зберігаючи автентичність та водночас відповідаючи викликам часу.

Матеріали та методи. Проблематика розвитку української вокальної естради активно досліджується сучасними науковцями у контексті історико-культурних трансформацій, інтеграції з масовою культурою та впливу фольклорних традицій. У статті Л. Красовської, Л. Кудрич, С. Манько, О. Михайлюченко, В. Іванова (2025) акцентується увага на виявленні концептуальних інновацій у вокально-естрадному мистецтві початку XXI ст. Автори наголошують на ролі «духовного досвіду нації» як ключового чинника сучасної естрадної інтерпретації. Н. Овсяннікова (2022) у своїй праці розглядає еволюцію української естрадної пісні у XX–XXI ст., акцентуючи на відсутності системних досліджень у цій сфері. Особливу увагу приділено пісням-символам – «Червона рута», «Чорнобривці», «Два кольори», які стали основою формування національного естрадного стилю. І. Бобул (2021) досліджує естрадно-вокальне мистецтво крізь призму масової культури. Використовуючи міждисциплінарний підхід, він аналізує взаємозв'язки естрадного виконавства з академічними традиціями та суспільними культурними запитами, підкреслюючи його синтетичну природу. Значний внесок у розуміння витоків вокальних стилів зробила С. Муравіцька (2023), яка у статті про вокальні стилі 1930–1940-х років описує становлення крунерського, джазового та театрального стилів і простежує їхній вплив на подальший розвиток українського вокального мистецтва. Актуальним постає дослідження Х. Галели (2024), присвячене українському вокально-естрадному репертуару у постмодерному контексті. Важливим джерелом є монографія В. Тормахової (2017), де комплексно досліджується вплив народної традиції на формування естрадного мистецтва. Значний акцент на соціокультурному вимірі української естради робить Н.-М. Фарина (2013). У своїй статті вона аналізує естрадну музику як феномен національного культурного простору, що виконує роль не лише розважального мистецтва, а й інструмента ідентифікації та збереження національної традиції.

У дослідженні використано поєднання культурологічного, порівняльного та аналітичного методів. Культурологічний метод дав змогу розглянути естрадну пісню як явище національної культури та засіб збереження ідентичності в умовах глобалізації й воєнних подій. Порівняльний метод застосовано для виявлення

взаємодії української традиції із західними музичними практиками, що зумовлює синтез фольклору з EDM, поп, рок-музикою та джазом. Аналітичний метод забезпечив висвітлення виконавських аспектів – вокальних технік, мікрофонної технології та сценічної подачі, які формують сучасну модель інтерпретації української пісні.

Результати. Сучасне виконання української пісні в естрадному вокалі постає як складний процес взаємодії автентичних національних елементів із глобальними музичними тенденціями. Однією з визначальних рис такої інтерпретації є збереження інтонаційної та мелодичної природи української народної пісенності, якій властиві ніжність, ліризм і м'яка вокальна манера. Водночас виконавці активно залучають техніки звуковидобування, характерні для естрадного стилю, зокрема спів із мікрофоном, варіювання голосових регістрів, динамічну подачу та елементи імпровізації. Як слушно зазначає І. Бобул, «...пройшовши непростий шлях свого становлення і розвитку, естрадно-вокальне мистецтво в силу своєї синтетичної природи щільно пов'язується з розвитком масової культури та мистецтва, вбираючи багато притаманних їй рис і характеристик» [1, с. 191].

Одним із найбільш поширених прийомів сучасної інтерпретації є новітнє аранжування народних пісень. Використання електронної музики, біту, джазових та рокових елементів сприяє актуалізації традиційної мелодики у сучасному контексті. Показовими прикладами є творчість гуртів ONUKA та Go_A, у яких поєднання фольклорних інтонацій із електронним звучанням утворює унікальний симбіоз традиційності та інноваційності.

Не менш важливою складовою інтерпретації є візуальна подача твору. Сучасне естрадне виконання передбачає цілісність сценічного образу, що включає хореографічні елементи, пластику, костюмовану стилізацію та світлові ефекти. Така синтетична форма подачі перетворює пісню на елемент мистецького перформансу, підсилюючи її емоційний та естетичний вплив на слухача.

Фольклор є одним із визначальних чинників формування українського естрадного репертуару, оскільки він слугує джерелом мелодійної, тематичної та образної основи сучасної пісенної творчості. Народна пісня як носій національної пам'яті, менталітету та світоглядних цінностей українців знаходить своє відображення в естрадному мистецтві у вигляді обробок, адаптацій, стилізацій чи натхнення для створення нових авторських композицій. Звернення сучасних виконавців і композиторів до фольклорної спадщини має подвійний характер: воно забезпечує збереження національної ідентичності та водночас відкриває можливості для оновлення звучання шляхом поєднання архаїчних елементів із сучасними музичними технологіями. При цьому важливим аспектом стає ритмічна організація пісенного матеріалу. Як зазначає В. Тормахова, «однією з характерних рис естрадної музики є домінанта ритмічної сторони, при різноманітності ритмічних пластів, що беруть участь в аранжуванні, вся композиція

побудована найчастіше на повторенні однієї ритмоформи» [5, с. 149].

У цьому контексті простежуються кілька форм фольклорного впливу. Зокрема, пряме аранжування народних пісень, таких як «Ой у вишневому саду» чи «Несе Галя воду», дозволяє зберігати традиційну мелодику, але наповнювати її сучасним ритмом, електронними ефектами та інструментальним супроводом. Стилізація під фольклор виявляється в авторських творах, які створюються в душі народної традиції як за інтонацією, так і за сюжетними моделями, що яскраво демонструє творчість Христини Соловій чи гурту KOZAK SYSTEM. Народнопісенна символіка (зозуля, калина, верба, віночок) активно використовується сучасними сонграйтерами, надаючи творам культурної впізнаваності. У виконанні композицій застосовуються автентичні інструменти (трембіта, сопілка, бандура) та специфічні вокальні прийоми, що створює ефект автентичності й поглиблює зв'язок із традиційною культурою, як це бачимо у творчості ONUKA, DakhaBrakha, Go_A.

Сучасна українська естрада активно інтегрується у світовий музичний простір, орієнтуючись на західні стандарти продюсування, сценічної презентації, аранжування та звукового дизайну. Це проявляється у широкому використанні стилів EDM, synth-pop, indie, R&B та інших напрямів. Водночас ідеться не про механічне копіювання, а про свідомий синтез, у якому західні музичні форми поєднуються з національним змістом. Показовими прикладами такого синтезу є творчість Go_A, ONUKA, Kalush Orchestra, які послідовно популяризують українську мову, традиційні інструменти (сопілка, трембіта) та етнокультурну тематику в контексті сучасної світової сцени.

Водночас інтерпретація української пісні у сучасному естрадному вокалі набуває багатшарового характеру, поєднуючи традицію з новітніми тенденціями світової сцени. Йдеться не лише про відтворення мелодико-текстового матеріалу, а про створення нового художнього образу, який ґрунтується на національній основі та водночас відкритий до експериментальних рішень. У цьому контексті важливою видається думка Л. Красовської, яка наголошує, що «...новаційною є також орієнтація на втілення воєнної тематики творчими колабораціями українських та зарубіжних виконавців» [3, с. 65]. Це засвідчує не лише адаптивність української естрадної пісні до глобальних процесів, а й її здатність актуалізувати соціально значущі теми, перетворюючи мистецькі практики на дієвий механізм культурної комунікації та підтримки національного духу.

Мова є одним із провідних маркерів української пісенної культури, оскільки сама по собі виступає носієм національної ідентичності. У сучасному естрадному вокалі застосовується не лише літературна українська мова, а й окремі діалектні різновиди – лемківський, гуцульський, бойківський, полтавський, волинський. Використання діалектизмів надає пісенному твору специфічного етнічного колориту, підсилює відчуття автентичності, створює ефект культурної локалізації

та сприяє формуванню глибшого емоційного контакту з аудиторією.

Етнічні мотиви знаходять вияв у змістово-тематичній та художньо-виражальній площині творів. Вони актуалізуються через специфічну образність, характерні мелодичні інтонації, залучення елементів народного інструментарію, а також засоби зовнішньої сценічної презентації – стилізовані костюми, сценографічні рішення та візуальні символи. Сукупність зазначених прийомів забезпечує пізнаваність української пісні, роблячи її конкурентоспроможною та виразною у глобалізованому культурно-мистецькому просторі.

Народна пісенна традиція виступає одним із найпотужніших джерел натхнення для сучасних українських композиторів та аранжувальників. У XXI столітті спостерігається тенденція до оновлення автентичних творів через сучасні аранжувальні підходи, що забезпечують їхнє нове звучання. Залучення елементів електронної музики, хіп-хопу, року, поп- та джазових стилів інтегрується в структуру народних мелодій, не руйнуючи їхньої першооснови, а, навпаки, акцентуючи на їхній глибині й емоційній насиченості.

Характерним прикладом є творчість гуртів Go_A, ONUKA, Yuko, а також низки сучасних авторських проєктів, що інтерпретують старовинні колядки, веснянки та балади у новітньому музичному форматі. Подібні практики не лише переосмислюють автентичність у межах сучасної культури, але й роблять її привабливою для молодіжної аудиторії, забезпечуючи збереження спадкоємності традицій у новому контексті. У цьому зв'язку показовою є думка Н. Овсянникової, яка підкреслює, що «...сучасні практики творчої діяльності вимагають від естрадних співаків не лише високої виконавської майстерності, але й здатності до використання як естрадної, так і джазової стилістики, володіння різними манерами, часто зміни вектору спрямованості» [5, с. 172]. Це твердження відображає складність сучасних виконавських завдань, коли адаптація народних пісень передбачає не лише оновлення музичної форми, а й розширення стилістичного діапазону виконавців.

У сучасному вокально-естрадному виконавстві простежується виразна тенденція до поєднання традиційних і новітніх технік співу. Народна манера з її відкритим звуком, природністю інтонацій та характерною мелодикою активно інтегрується у професійне естрадне виконання, що зумовлює появу нових виконавських моделей. Важливим чинником цього процесу є використання сучасних вокальних прийомів, серед яких – белтинг, мікст, контрольоване вібрато, скет та інші.

У сучасному вокально-естрадному виконавстві важливе місце посідають виразні засоби, серед яких провідною є мікрофонна техніка. Виконавець не лише відтворює вокальну партію, а й цілеспрямовано працює з простором і звуковою динамікою: регулює відстань до мікрофона, варіює гучність, тембр, інтенсивність дихання. Це забезпечує мобільність звучання, створює ефект живої присутності та підсилює емоційний вплив виконання.

Поряд із акустичною виразністю визначальною складовою естрадного виступу є емоційність і сценічна подача. Міміка, жести, пластика рухів, безпосередній контакт із публікою формують цілісний художній образ, у якому вокал постає лише однією зі складових синтетичної дії. Сучасні українські виконавці приділяють значну увагу візуальній складовій – сценічним костюмам, сценографії, світловим і проєкційним ефектам, що нерідко інтегрують елементи театру, кінематографа та хореографії. Як зазначає Л. Муравіцька, «вокальний та вокально-театральний стилі були характерні для європейської, в тому числі української естради» [4, с. 205], що підтверджує історичну тяглість поєднання музичного й театрального начал у жанрі.

Висновки. Українська естрадна пісня у сучасному виконанні постає як синтез автентичних традицій

та глобальних музичних тенденцій. Збереження інтонаційно-мелодичної основи народної пісенності поєднується з використанням сучасних вокальних технік, мікрофонної технології та сценічної естетики, що формує оновлений національний стиль.

Фольклор виконує подвійну функцію – забезпечує спадкоємність і водночас слугує ресурсом для інноваційних рішень, що проявляється у новітніх аранжуваннях, стилізаціях, використанні народної символіки й інструментів. Це сприяє адаптації традиційної пісенності до вимог глобалізованої сцени.

Розвиток жанру засвідчує його соціальну значущість: від академічних обробок ХІХ ст. і становлення естради у другій половині ХХ ст. – до сучасного періоду, коли пісня виконує патріотичну й консолідаційну функцію, стаючи важливим чинником культурної ідентичності та інструментом культурної дипломатії.

Література:

1. Бобул І. В. Естрадно-вокальне мистецтво в контексті розвитку масової культури. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2021. № 3. С. 190–196.
2. Красовська Л. О., Кудрич Л. В., Манько С. Б., Михайлюченко О. М., Іванов В. В. Українська вокальна естрада початку ХХІ ст.: у пошуках новітніх концептуальних обріїв. *Слобожанські мистецькі студії: науковий журнал*. Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка. Серія «Мистецтвознавство». 2025. № 1. С. 61–70.
3. Муравіцька С. В. Вокальні стилі естрадної музики 1930–1940-х років. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2023. Вип. 64, т. 1. С. 201–206.
4. Овсяннікова Н. Ю. Українська естрадна пісня: тенденції розвитку. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2022. № 1. С. 170–173.
5. Тормахова В. М. Українська естрадна музика і фольклор: взаємопроникнення і синтез. Київ : Ліра-К, 2017. 204 с.

References:

1. Bobul I. V. (2021). Estradno-vokalne mystetstvo v konteksti rozvytku masovoi kultury. [Pop and Vocal Art in the Context of the Development of Mass Culture]. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadriv kultury i mystetstv*. № 3. pp. 190–196. [in Ukrainian]
2. Krasovska L. O., Kudrych L. V., Manko S. B., Mykhailiuchenko O. M., Ivanov V. V. (2025). Ukrainka vokalna estrada pochatku KhKhI st.: u poshukakh novatsiinykh kontseptualnykh obriiv. [Ukrainian Vocal Pop Scene of the Early 21st Century: In Search of Innovative Conceptual Horizons]. *Slobozhansky Art Studios: scientific journal*. Sumskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni A. S. Makarenka. Seria «Mystetstvoznavstvo». № 1. p. 61–70. [in Ukrainian]
3. Muravitska S. V. (2023). Vokalni styli estradnoi muzyky 1930–1940-kh rokiv. [Vocal Styles of Popular Music in the 1930s–1940s]. Aktualni pytannia humanitarnykh nauk: mizhvuzivskyi zbirnyk naukovykh prats molodykh vchenykh Drohobytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Drohobych: Vydavnychiy dim «Helvetyka», Vyp. 64, t. 1. 201–206. [in Ukrainian]
4. Ovsianikova N. Yu. (2022). Ukrainka estradna pisnia: tendentsii rozvytku. [Ukrainian Pop Song: Development Trends]. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadriv kultury i mystetstv*. № 1. 170–173. [in Ukrainian]
5. Tormakhova V. M. (2017). Ukrainka estradna muzyka i folklor: vzaemopronyknennia i syntezy. [Ukrainian Pop Music and Folklore: Interpenetration and Synthesis]. Kyiv : Lira-K. 204 p. [in Ukrainian]

Дата першого надходження рукопису до видання: 24.09.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 22.10.2025

Дата публікації: 28.11.2025